

Incendis industrials, un altra manera de fer negocis

Diners que fan olor a fum

Els boscos no són l'únic que es crema al llarg dels Països Catalans. Les indústries i els cinemes també es calen foc. Darrere d'aquests sinistres hi ha gairebé sempre un mòbil econòmic: cobrar la pòlissa del segur. Una manera més ràpida de fer negocis i diners amb una forta olor a fum.

Era un pont de quatre dies. El divendres a la nit vam rebre la notificació d'un incendi en un magatzem. Anàrem ràpidament i controlàrem el foc. No era massa gran. Tan sols es van produir unes petites pèrdues. Dos dies després i abans que la gent tornara al treball, es va declarar un altre sinistre en la mateixa fàbrica. Aquesta vegada va ser un incendi total que va convertir el magatzem en una vertadera botiga de cendra”.

Recordant aquesta anècdota, el cap del servei d'investigacions del Consorci Provincial de Bombers de València, Salvador Ballesta, explicava l'existència d'incendis industrials provocats. General-

ment, el benefici econòmic és l'autèntic mòbil d'aquests tipus d'incendis. La crisi econòmica del sector és, en un alt percentatge dels casos, el que indueix els propietaris a cremar la seua fàbrica. A canvi, obtenen la prima de la pòlissa subscripta amb la companyia d'assegurances. Una manera més ràpida de fer negocis. Tàctica mercantil utilitzada, molt sovint, per les empresa mitjanes i que produeix un grapat de diners que fan una forta olor a fum.

Encara que els focs industrials només van representar l'any passat el 9% de les actuacions fetes pel Consorci de Bombers, la tasca d'extinció es més difícil que en altres incendis. Així, els sinistres

industrials representen el 27% del total d'hores que el Consorci va destinar a sufocar els focs declarats al llarg del 1991 en les comarques valencianes. “Els incendis industrials –assenyala Ballesta– necessiten més hores d'extinció i més recursos. A més, el cost es més alt, ja que tenen més d'un focus i s'hi utilitzen accelerants, com dissolvents i derivats del petroli”.

COMARQUES I SECTORS PERILLOSOS

Les indústries més reincidents en aquest tipus de successos són les del sector del tèxtil, concretament les de les po-

El costos i les hores que dediquen els bombers a l'extinció d'incendis industrials exigeixen més recursos.

L'incendi del Lys, d'una sala de cinema a un valuós solar

La matinada del 27 de març de 1989, el cinema Lys es va convertir de sobte en un autèntic infern. En poques hores la sala va quedar totalment arrasada. De fet, quan hi van arribar els bombers, l'escenari del Lys era una muntanya de cendra. Les flamarades del foc, que es va propagar ràpidament per tot el pati de butaques, afectaren fins i tot els edificis 2, 4 i 6 del carrer de Mossèn Femades, situats damunt de les eixides d'emergència del cinema.

Avui, tres anys després del succés, la sala i les vivendes s'han convertit en un valuós solar. Situat a pocs metres de la Plaça de l'Ajuntament, centre neuràlgic del cap i casal valencià, aquest solar és propietat de l'empresa **Clariano, SA**, que pertany al constructor **Bautista Soler**. Soler és un home amb forts lligams amb UV i una de les fortunes més importants del País Valencià

(vegeu el núm. 423 d'EL TEMPS).

L'informe preliminar elaborat pels tècnics del parc municipal de bombers va ser molt clar: el foc havia estat provocat. L'esmentat informe descartava qualsevol possibilitat que fóra un curt circuit la causa del foc. A més, apuntava que la rapidesa amb què s'havien propagat les flamarades implicava l'ús d'accelerants, probablement alcohol.

Segons els bombers, alguna persona va calar deliberadament foc a la sala. Fins ara no s'ha esclarit que l'indigent Bibiano Ibáñez Ruiz, detingut com a presumpte culpable, fóra qui va incendiar el cinema. Ibáñez Ruiz va declarar que estava dormint en el moment de l'incendi. Ateses les seues contradictòries declaracions, el titular de la sala d'instrucció número 9 de València, Antonio Nebot, va posar Bibiano Ruiz en llibertat condicional.

El cinema Lys va ser precintat per ordre judicial.

RAFA GIL

El jutge, avui destinat a l'audiència provincial d'Albacete, va declarar a EL TEMPS que ell va deixar obert el cas "perquè no tenia molt clar qui hi havia al darrere del sinistre". No obstant, el cas sembla que va quedar arxivat. Els motius pels quals es va decidir sobre-seure el cas són encara tota una incògnita. L'actual titular

de la sala es va negar a parlar. Un funcionari, però, va declarar: "Sa senyoria diu que, si vol informació sobre el succés, ha de dirigir-se a ella per escrit explicant el seu interès per conèixer el sumari. Després ja li comunicarem si pot o no tenir-hi accés".

V. L.

blacions d'Ontinyent, Aiolo de Malferit (la Vall d'Albaida) i les localitats de Xàtiva i Canals (la Costera). També el sector de la fusta, a l'Horta Sud, i les indústries químiques i del plàstic, a l'Horta Nord, són zones molt reincidentes.

L'elevat índex d'incendis registrats en les esmentades zones és el motiu principal pel qual les grans companyies d'assegurances es neguen a subscriure pòlisses. "Nosaltres —explica l'enginyer del departament d'incendis industrials de MAPFRE— no subscrivim cap pòlissa a aquestes poblacions, excepte quan hi ha un compromís per part de l'empresa, ja que vora el 80% d'aquests incendis són provocats. Per això, MAPFRE, fa una selecció molt rigorosa a l'hora de captar una empresa industrial".

Però com tot acte delictiu, els incendis d'indústries, o per exemple els dels cinemes, són fets per professionals. Generalment, els incendiàries —que no piròmans— són gent sense cap relació amb el propietari del magatzem sinistrat. Fet que assegura a l'empresari el cobrament de la pòlissa. Segons l'enginyer tècnic consultat, a les comarques valencianes hi ha grups

organitzats que es dediquen, per un preu mòdic, a cremar magatzems industrials. "És molt fàcil que si un empresari insinua en qualsevol bar de Torrent, Benetússer o Aldaia que vol desfer-se de la seua indústria, l'endemà es posen en contacte amb ell".

FEINA D'EXPERTS

A l'hora de cremar un magatzem, els incendiàries aprofiten la matinada d'un cap setmana. El cap del servei tècnic del Consorci, Rafel Martínez Alzamora assenyala: "En aquestes hores intempestives, no hi ha cap activitat productiva a la fàbrica ni al seu entorn. Per tant, és molt difícil que es produeixen morts. A més l'alerta tarda a detectar-se, ja que no hi ha cap mecanisme d'alarma connectat". Aquest cúmul de circumstàncies estranyes fa pensar als bombers i a les companyies d'assegurances que el foc ha estat provocat. "És molt difícil que un magatzem s'incendie durant un cap de setmana a les tres de la matinada", afirma Martínez Alzamora.

Però, a banda d'aquests condicionaments temporals, l'existència d'una greu crisi en alguns sectors; els problemes laborals de les empreses i la delicada situació econòmica del mateix empresari, són fets que fan dubtar de la "causalitat" de la tragèdia.

QUAN LA FAM ESTRENY

En temps de crisi econòmica, quan la fam estreny, a més d'empetitir-se la butxaca i incrementar-se el nivell de desocupats, és quan, paradoxalment, els bombers tenen més feina. "Aquests incendis són conseqüència d'una crisi econòmica i social", assenyala el cap d'operacions del Consorci, Josep Miquel Baset. "Per exemple, al llarg de la crisi del 1982, el percentatge d'incendis industrials es va incrementar substancialment. De fet, fer una guàrdia els divendres a la nit representava invariablement haver d'anar a apagar el foc declarat en una indústria".

Les companyies d'assegurances apunten l'existència d'altres motius. "A vegades, apareix el foc perquè l'únic proveï-

Les flames ensorren per sempre els cinemes barcelonins mítics

Les flames d'incendis de cèntrics cinemes barcelonins produïts des del 1988 fins al 1991 van ensorrar per sempre els locals més mítics de Barcelona. En només tres anys, els barcelonins van presenciar com les sales més antigues de la ciutat quedaven abraçades per la virulència del foc. Tant l'incendi del Fèmina com els del París, el Cinema Nou i el Bailén van ser provocats. A més, els incendis d'aquests cinemes coincideixen amb la crisi que des del 1977 va començar a patir el sector.

Les circumstàncies en què es va cremar el Fèmina, ubicat en el neuràlgic Passeig de Gràcia, van incrementar les sospites que darrere del sinistre hi havia una intenció especuladora molt clara. Així, fa cinc anys, es va anunciar que el Fèmina tancava les portes i que es convertiria en unes galeries comercials, projecte que no va prosperar.

L'incendi va ser detectat pels empleats de l'Hotel Cristal cap a les dotze del migdia. El foc es va iniciar al pati de butaques i ràpidament es va propagar per tota la sala. Poques hores després de la intervenció dels bombers, el cinema quedava destruït i només continuava intacta la zona del vestíbul que dona al Passeig de Gràcia.

L'informe redactat pel parc municipal de bombers, assenyalava que, quan van arribar-hi, el cinema es trobava totalment tancat. Per això, semblava un tant dubtós que un foc fortuït, en tan poc de temps, només tres quarts d'hora, haguera pogut arrasar tot l'immoble. A més, la celeritat amb què es va produir l'incendi va fer pensar que el foc es va iniciar en diferents punts de la sala.

El succés del cinema París també va ser provocat. L'incendi en qüestió es va produir en circumstàncies molt semblants a les del Fèmina. El cinema París també era al centre de la ciutat, concretament a

l'avinguda del Portal de l'Àngel. L'incendi va destruir tot l'escenari. Encara que les flames només afectaren la zona davantera del local, la sala va quedar completament inutilitzada per a l'explotació comercial.

Segons l'informe dels bombers, el fet que el local disposara de les mesures mínimes de seguretat va evitar que el foc anara més enllà i danyara les façanes dels edificis limítrofs. El cinema París

ocupava el solar número 13 de l'esmentada avinguda i damunt de la sala no hi havia cap vivenda. Per a l'especulació, aquest solar era un negoci perfecte. No obstant, la cadena Balanà, propietària de sala des de fa més de 14 anys, va decidir tornar a reconstruir-lo i avui el cinema continua obert al públic amb el mateix nom.

V. L.

dor amb què treballava la empresa s'ha perdut. Altres vegades el gerent de la societat s'ha polit tot el patrimoni i ha deixat sense buida la caixa. Com a conseqüència la botiga tanca per intentar estalviar-se diners. No fan suspensió de pagaments ni fallida, però demanen la prima de la pòlissa i afirmen que l'incendi s'ha generat d'una manera fortuïta". En altres casos, el mòbil és amagar documentació sospitosa de frau mercantil o qualsevol

altra irregularitat que evidencie l'existència d'una economia submergida. Aleshores, les oficines i els suports informàtics són l'objectiu que es pretén destruir. El cap del servei tècnic del consorci, Martínez Alzamora, recordava un cas d'aquests: "Ens havien informat d'un incendi. En arribar-hi vam intentar salvar les oficines i ho aconseguírem. Vam poder aturar el foc just en el punt en què hi havia un munt de papers de la gestió

econòmica de la fàbrica. Quan ja eixíem del magatzem, de sobte l'oficina era una bola de foc". Tanmateix, en moltes ocasions, la mercaderia és la causa de l'incendi. "En aquest cas es tracta d'un producte acabat que té una eixida difícil al mercat. Com a conseqüència, l'empresari decideix que siga la companyia asseguradora qui pague tot el producte", assenyalava l'enginyer de MAPFRE.

Per evitar aquestes tàctiques, les companyies mantenen una sèrie d'entrevistes "amistoses" amb els seus clients. En elles, l'assegurança oferta una transacció que, en cas d'un magatzem de 500 metres quadrats, oscil·la entre

els 3 milions de pessetes i les 150.000 pessetes. Generalment, el client que ha provocat l'incendi, accepta l'oferta perquè necessita els diners i perquè és conscient que la companyia anirà a judici per tal d'allargar el pagament de la pòlissa.

La pressa per tenir els diners en la butxaca és un error. Sempre que hi ha un judici, segons les mateixes assegurances, és la companyia qui paga. La causa és la llei de contractes d'assegurances, segons la qual, encara que l'incendi haja estat provocat, s'ha de demostrar judicialment que ha estat el propietari o un tercer, pagat per ell, qui ha calat foc al magatzem. En cas contrari la companyia està

obligada a realitzar el pagament.

Les companyies d'assegurances són les que paguen, al final, els plats trencats com a conseqüència de la seua ambició desmesurada de captar clients. La diversitat d'empreses asseguradores i la forta competència del sector els fan oblidar les mesures de seguretat que ha de tenir una indústria i donen més importància a la captació dels clients.

A més, la permissiva legislació en matèria de seguretat vigent en el sector industrial; la falta de coordinació entre els diferents estaments implicats en la investigació dels fets (bombers, Guàrdia Civil, justícia, companyies d'assegurança) i la construcció de polígons industrials sense les infraestructures adequades són factors que possibiliten que un magatzem cremat es pugui convertir en un vertader fum de diners.

Vicent Lafora